

CEE

Bankwatch
Network

Finansowanie ochrony klimatu z funduszy europejskich

Krzysztof Mrozek, Polska Zielona Sieć | CEE Bankwatch Network

Polityka Klimatyczna Polski – nowe otwarcie, Warszawa, 12 września 2023

Agenda

- Ile mamy funduszy UE na klimat?
- Dlaczego są ważne?
- Jaki mamy na nie wpływ?
- Co trzeba poprawić, a co już się udało?

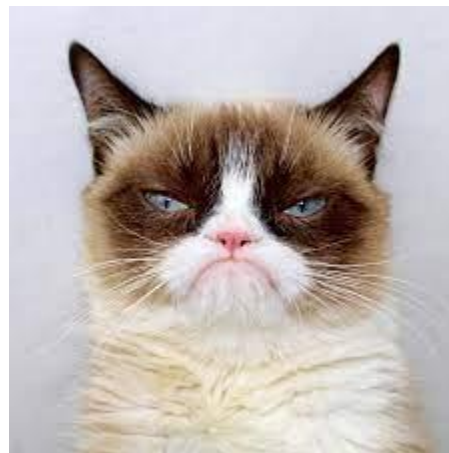

Źródło: Filozofia dla Januszy

Fundusze Schrödingera

**MAMY FUNDUSZE NA ZIELONĄ
TRANSFORMACJĘ**

**NIE MAMY FUNDUSZY NA
ZIELONĄ TRANSFORMACJĘ**

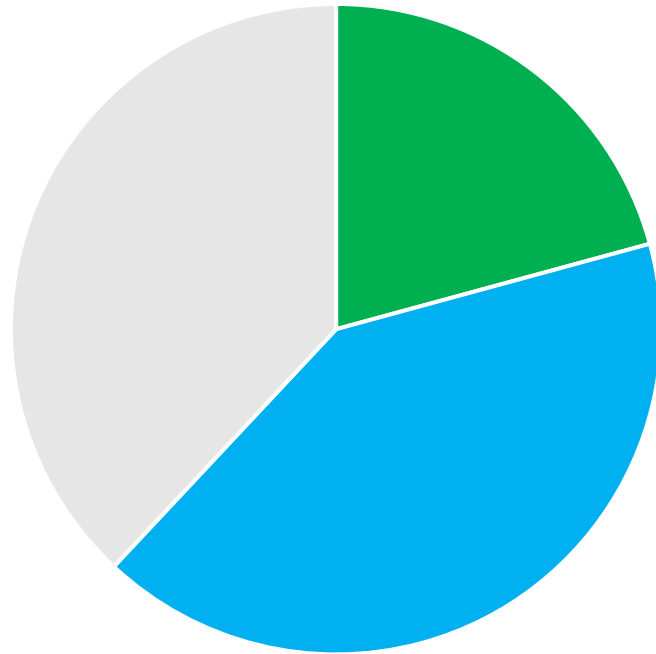

Źródło: The Official Grumpy Cat

Ile mamy funduszy UE na klimat?

Budżet UE na lata 2021-2027

- 1,82 biliona euro
- Budżet: 30%/37% na cele klimatyczne (KPO: 37% na cele klimatyczne)

**Polska:
niemal 150 mld euro**

Europejski Zielony Ład

Polityka Spójności

UE: 378 mld euro
w tym PL: 76 mld euro

Fundusze:

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
Fundusz Spójności
Europejski Fundusz Społeczny +
Fundusz Sprawiedliwej Transformacji
Europejski Fundusz Morski i Rybacki

Umowa Partnerstwa:

Programy krajowe (56 proc.)
Programy regionalne
(44 proc.)

NextGen EU

UE: 750 mld euro
w tym PL: ok 60 mld euro

Instrument na rzecz Odbudowy i
Zwiększania Odporności

InvestEU
(40 proc. na klimat)

KPO

58,1 mld euro, w tym 23,9 mld w
dotacjach i do 34,2 w pożyczkach

Fundusz Modernizacyjny

ok. 14-22 mld euro 2021-
2030 (powiązanie z ETS)

Polska: 43,4 proc.

Szacunki: 8 mld euro (12 mld*)

Fundusz Innowacji

ok. 10-25 mld euro 2021-
2030 (powiązanie z ETS)

Connecting Europe Facility

33,7 mld EUR (5,84 mld
EUR na energię)

Dlaczego fundusze UE są ważne?

Reguły i zasady

- Minimalny poziom wydatków klimatycznych (~1/3 środków)
- Zasada horyzontalna nie czynienia poważnych szkód („zasada DNSH”)
- System wewnętrznego i zewnętrznego monitoringu i ewaluacji
- Wkład własny – mobilizacja środków krajowych/regionalnych

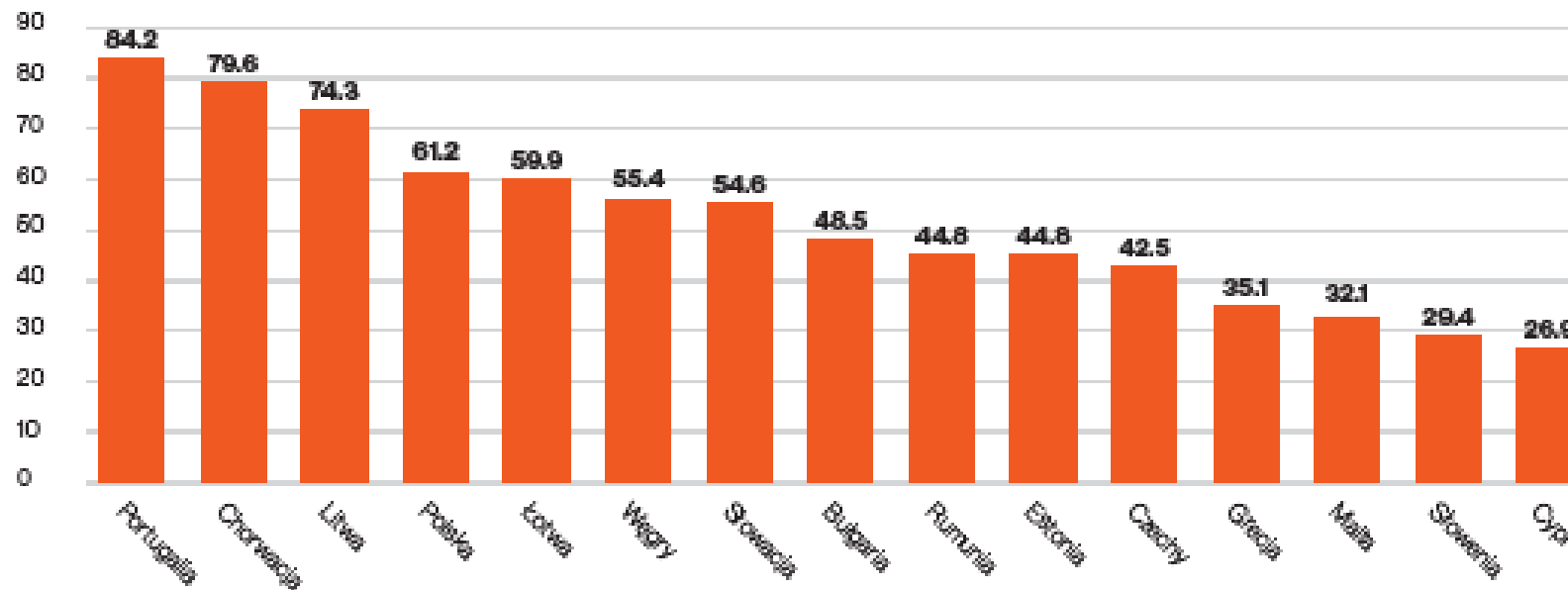

Źródło: gov.pl

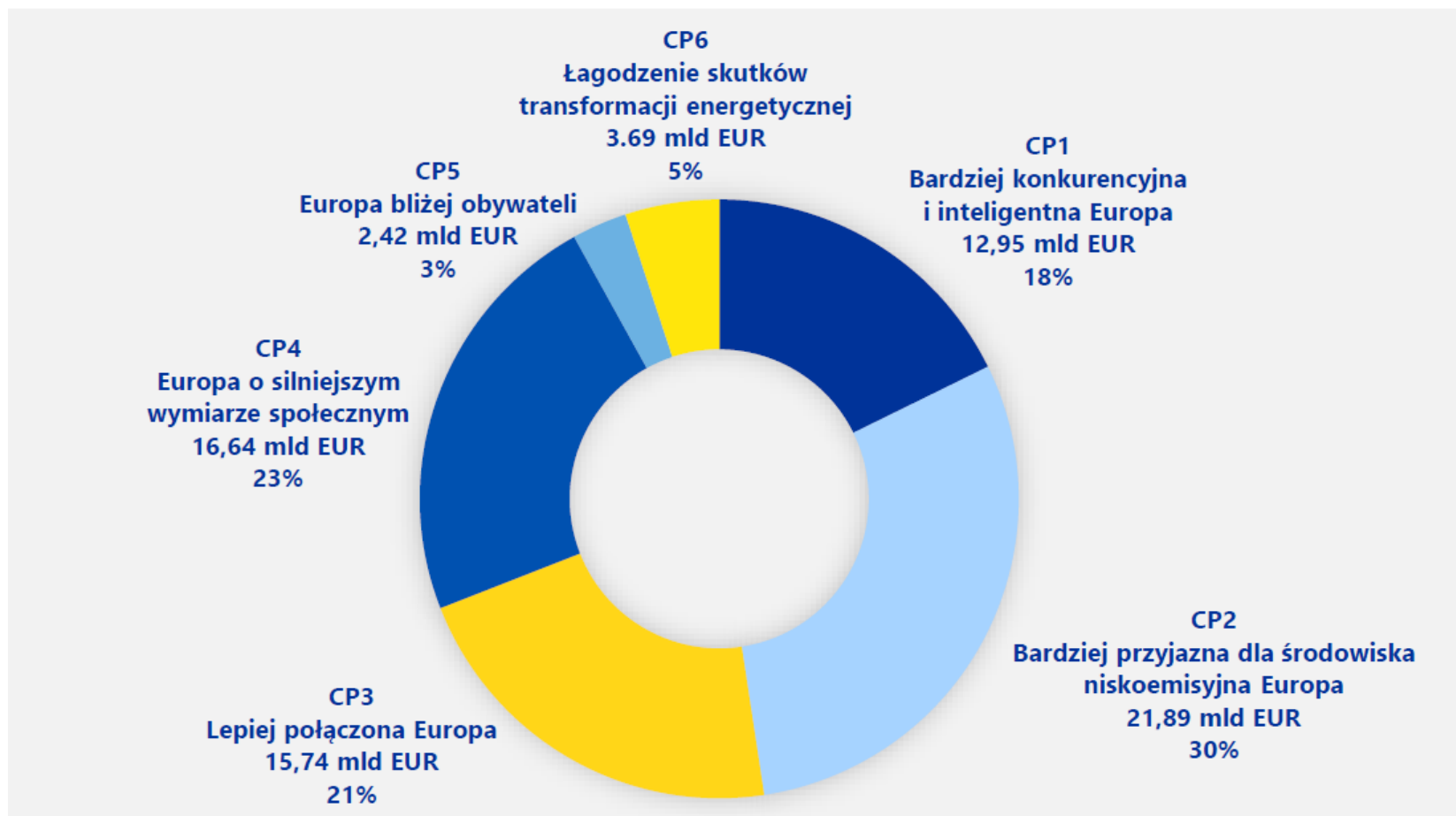
15 PAŃSTW Z NAJWYŻSZYM UDZIAŁEM ŚRODKÓW UNIJNYCH W INWESTYCJACH PUBLICZNYCH

UDZIAŁ W % W DANYM PAŃSTWIE

Źródło: www.europa.eu

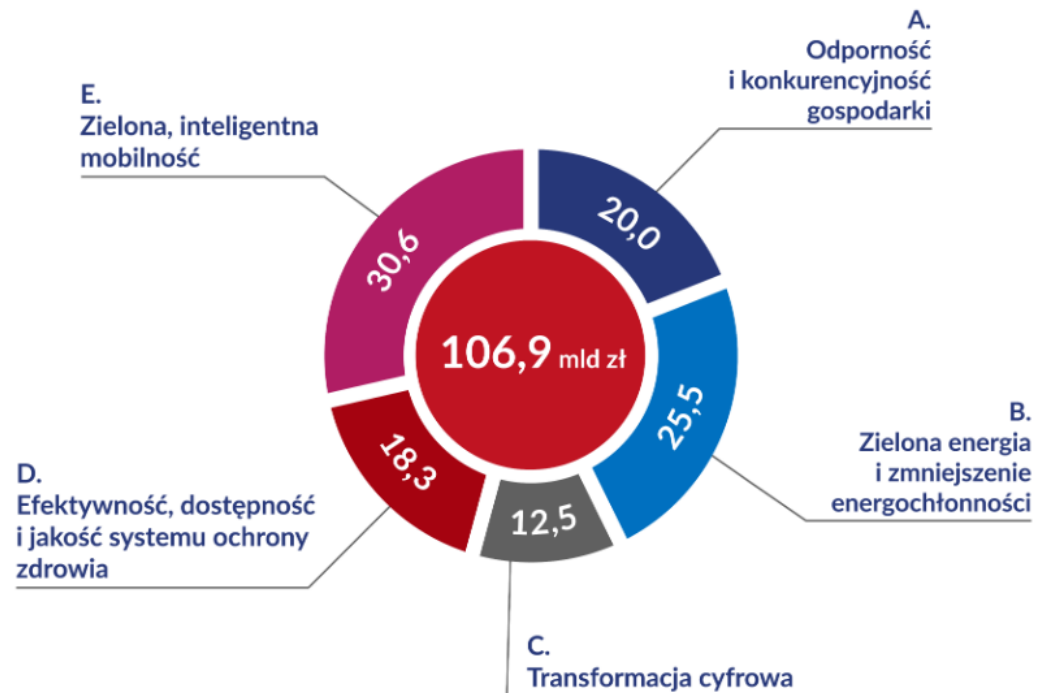

W co inwestujemy? – cele polityki spójności w Polsce

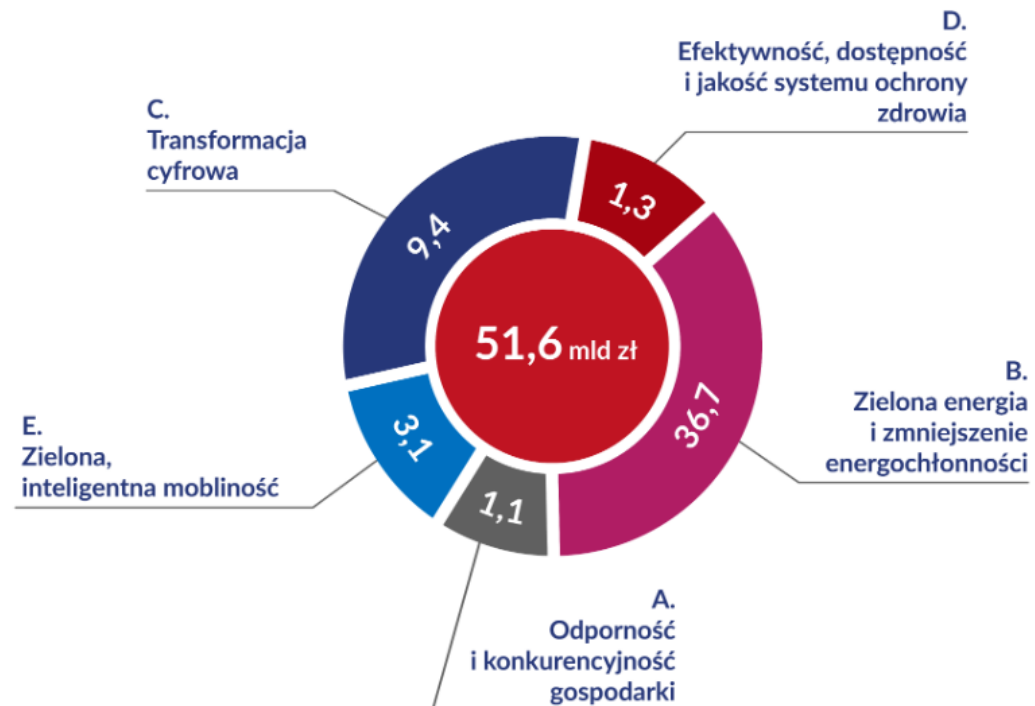

Źródło: MFiPR

PODZIAŁ ŚRODKÓW KPO DOTACJE

PODZIAŁ ŚRODKÓW KPO PREFERENCYJNE POŻYCZKI

Program FEnIKS

Działanie	Alokacja
Efektywność energetyczna	3,719 mld EUR
Odnawialne źródła energii	538 mln EUR
Sieci energetyczne i gazowe, magazyny gazu	1,822 mld EUR
Adaptacja do zmian klimatu	1,966 mld EUR
Gospodarka wodno-ściekowa	1,23 mld EUR
GOZ	160 mln EUR
Ochrona przyrody, zielona infrastruktura	310 mln EUR
Transport miejski	2 mld EUR
Transport kolejowy	5,324 mld EUR + 230 mln EUR (intermodal)
Drogi	4,381 mld EUR
Transport morski	740 mln EUR
Transport wodny śródlądowy	200 mln EUR
Transport lotniczy	35 mln EUR

KPO

Działanie	Alokacja
Efektywność energetyczna	3,5 mld EUR
Odnawialne źródła energii (offshore)	3,7 mld EUR
Zielony inteligentny transport	7,5 mld EUR

Wstrzymanie funduszy

- Polityka spójności:
 - Polska nie spełnia warunków podstawowych (Karta Praw Podstawowych)
 - Właściwie nie ma zaliczek
- KPO:
 - Niewypełnienie kamieni milowych (praworządność, ale nie tylko)
 - Spóźnił się na zaliczkę
 - Finansowanie pomostowe PFR
 - Część pożyczkowa nie jest realizowana
 - REPowerEU – 20% zaliczki
- Obecnie brak możliwości zwrotu kosztów przez KE
- **Programy muszą być wdrażane!**

/ Ekonomia / Gospodarka / FUNDUSZE EUROPEJSKIE

Wstrzymane fundusze UE dla Polski. Ile pieniędzy na inwestycje przepadło?

Polskie regiony nie będą miały pieniędzy na inwestycje z powodu polityki rządu Zjednoczonej Prawicy. Komisja Europejska zapowiedziała, że nie zrefunduje wydatków.

Publikacja: 17.10.2022 03:00

Źródło: rp.pl

Jaki mamy na nie wpływ?

Obywatele w systemie funduszy UE

- Udział partnerów na każdym etapie (od programowania po ewaluację i rozliczenie)
- **Komitety monitorujące**
- Dostęp obywateli do informacji

Źródło: Komisja Europejska

Jesteśmy w kluczowych KM

- Komitet Umowy Partnerstwa
- Kluczowe dla klimatu programy krajowe (FEnIKS, FERS, FENG, FEPW i PTFE)
- Programy regionalne w regionach węglowych (Wielkopolska, Łódzkie, Śląskie, Dolnośląskie, dodatkowo: Mazowieckie, Małopolskie)
- Krajowy Plan Odbudowy

Sukcesy i wyzwania

SUKCESY

- Około 500 osób (ekspertów, aktywistów) zaangażowanych w monitoring
- Grupy robocze (DNSH, Sprawiedliwa Transformacja)
- Konsultacje ze środowiskiem NGO (też: sieci współpracy)
- **Poprawione kryteria wyboru projektów**

WYZWANIA

- Art. 48 ustawy wdrożeniowej
- „Lex knebel”
- Brak dobrych praktyk w zakresie zasady DNSH
- Tempo prac KM
- Fałszywe rozwiązania
- Wstrzymanie funduszy

Rekomendacje

- **Inwestycje potrzebują reform** – to nie tylko wymóg KPO, to konieczność zielonej transformacji
- **Reformy (i inwestycje) potrzebują strategii transformacji** dostosowanej do potrzeb Polski i celów UE
- **Nie ma skutecznej transformacji bez udziału obywateli** – dostęp do informacji, konsultacje społeczne to podstawa

Dziękuję za uwagę!

krzysztofmrzek@zielonasiec.pl

zielonasiec.pl

bankwatch.org